

Narocnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za leta 50 lir, za 1/2 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Te denška izdaja letno 50 lir. Plača in tozi se v Ljublan

Casopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izjava vsak torek in petek

Liubliana, petek 26. novembra 1943

Preis - cena L 0'80

Iz delokroga Zavoda za soc. zavarovanje

Iz računskih zaključkov raznih ustanov socialnega zavarovanja v pokrajini za lansko leto posnemamo:

Zasluge delavstva

Povprečno dnevno število zavarovanih delavcev in nameščenec je bilo lani 26.510, od 11. aprila do konca l. 1941. pa 29.555. V nasprotju z zmanjšanjem števila zavarovancev se je povečalo število bolnikov od l. 1941. na l. 1942. od 668 na 796 ali od 2.26% na 3%.

Povprečna dnevna zavarovana mezza se je dvignila od 16.58 na 23.33, skupna dnevna zavarovana mezza pa od 489.964 na 618.372 lir, mesečna zavarovana mezza pa od 12.74 na 16.13 milijona lir. Zasluge delavcev in nameščenec je znašal lani 193.6, prejšnje leto pa 152.8 milijona lir. Mezza in plače so bile seveda višje, ker so bili zavarovalni razredi številnih delavcev in nameščenec prenikzi.

Prispevki in zaostanki

Predpis prispevkov za bolniško zavarovanje, nezgodno zavarovanje ter invalidno zavarovanje, ki obsega zavarovanje za onemoglost, starost in smrt, borzo in ravnateljstvo dela je znašal l. 1941. okrog 12.6 milijona lir, zaradi uvedbe zavarovanja za družinske doklade pa so se prispevki povišali v vseh delih panogah na 37.7 milijona lir, od česar pride samo na prispevke za družinske doklade v dobi od 1. decembra 1941. do konca lanskega leta 17.25 milijona lir.

Zaostanki delodajalcev na neplačanih prispevkih so l. 1941. znašali približno 6.3 milijona lir, ob koncu lanskega leta pa blizu 8 milijonov, kar dokazuje, da so se kljub izrednim razmeram zaostanki celo zmanjšali, če vzamemo njih višino relativno v primeri predpisanih prispevkov.

V pokojninskem zavarovanju nameščenecv in trgovskih pomočnikov je znašal lani predpis prispevkov 7.2 milijona lir, zaostanki pa so konec leta dosegli 0.9 milijona lir, kar je znatno manj kakor ostalih panogah socialnega zavarovanja.

Starostno in nezgodno zavarovanje

Kot središče nezgodnega zavarovanja je imel Zavod za socialno zavarovanje lani 1005 rentnikov, katerih letne rente znašajo 0.09.000 lir. Med temi rentniki je v prvem mestu 833 trajnih rentnikov z letnimi rentami 755.000, na drugem pa 88 vdov s skupno letno rento 119.000 lir.

V zavarovanju za starost, onemoglost in smrt je bilo lani prianih 30 trajnih in 21 začasnih rent zaradi onemoglosti in je znala povprečna priznana renta 50 mesečno. Priznanih je bilo 43 starostnih, 43 dečjih in 14 sorodniških rent in podpor ter 22 pobnini. Mesečno povprečje vdovih in dečjih rent je bilo 20 lir, višja mesečna sorodniška podpora pa je znašala 14.20 lire. Na je lani prejemale starostne onemoglostne podpore 219 podrancev in je znašala najvišja dpora 114, najnižja pa 23 lir mesečno.

Zdravstvena služba

Pokrajina je bila lani razdeljena 50 zdravstvenih okolišev, od

Boj za obvladanie svetovnega zračnega prometa

Poročali smo že o angleško-ameriških nasprotjih glede povojne ureditve plačilnega prometa in valutnega vprašanja. Tudi glede bodoče pomorske plovbe so nastala med Angleži in Amerikanci velika nasprotja, kar eni ko drugi hočejo obvladati svetovna morja. V zadnjem času pa so se pojavila med Angleži in Amerikanci tudi nasprotja glede bodočega svetovnega zračnega prometa, kakor piše o tem »Völkischer Beobachter« v eni svojih zadnjih števil. Med drugim piše:

Vselej, kadar so se pojavila med Angleži in Amerikanci kaka nasprotja, se je sklicala o teh vprašanjih konferenca, na kateri je redoma bilo sklenjeno to, kar so želeli Amerikanci. Glede povojnega zračnega prometa pa se ne skliče nobena konferenca, dokaz, da hočejo imeti USA v tem vprašanju popolnoma proste roke. V ameriških senatnih razpravah o ameriškem svetovnem zračnem prometu so se tudi čisto odkrito zahtevala za USA letalska oporišča v Evropi, Aziji in Afriki, ki bi v zvezi z drugimi bazami zagotovila USA izkoriščanje zračnih zvez v trgovske in vojaške namene. V nekem poročilu ameriškemu senatu se pravi, da so USA sicer po vsem svetu že ustanovile svoja letališča, da pa morajo ta dobiti še potrebno dodatno ozemlje za varnost teh letališč. Kaj naj ta zahteva pomeni, so v Angliji zelo dobro razumeli, ker leži večina teh letališč v britanskem imperiju. Pa tudi na Bližnjem vzhodu je ustanovila Pan American Airways celo vrsto svojih lastnih zračnih zvez, čeprav je Bližnji vzhod domena britanske zračne družbe.

Da morajo postati Združene države Sev. Amerike neomejen gospodar svetovnega zračnega prometa, o tem so si vsi v Ameriki edini, niso si pa edini v tem, če se naj to zgodi po zasebnih ali državnih zračnih organizacijah. Dnevni in strokovni tisk zagovarja mnenje, da pripada ureditev zračnega prometa zasebnim družbam. Vlada bi smela izdati samo splošne smernice za ureditev zračnega prometa. 16 ameriških zračnih družb je tudi že začelo boj s tremi vodilnimi ameriškimi zračnimi družbami (Pan American Airways, United Airlines in American Export Lines), da zlomijo njih monopolno stališče. Dve družbi sta že vložili prošnji za ustanovitev rednih transpacifičnih in transatlantskih zračnih zvez. S svojo odločitvijo se bo morala ameriška vlada odločiti za eno ali drugo

tega 12 v Ljubljani, službo pa je opravljalo 87 zdravnikov za splošno zdravilstvo, 12 zobozdravnikov ter 22 nameščenecv v ambulatoriju Zavoda. Izdatki za hranarino in druge dajatve, za zdravniško službo, zdravila, bolnišnice, ambulatorije, zdravilišča in nadzorovanje bolnikov so znašali 10.8 milijona lir. Od tega je prišlo na hranarino 4.25, za zdravnike 1.55, za zdravila 1.4, za zdravstvene ustanove pa 1.66 milijona lir. Zdravniki so izvršili lani za splošno zdravilstvo 126.015, za posebne stroke 133.316 ordinacij, obiskov na domovih zavarovancev pa je bilo 4887.

stališče. Da vlada s svojo odločitvijo odlašala, ni vzrok samo v tem, ker noče priznati svoje barve, temveč predvsem zato, ker ne ve, kaj nameravajo storiti sovjeti. Zato vlada tudi odobrava, da tri največje ameriške družbe pritiskajo na manjše, da bi se ustanovil velik blok ameriških letalskih družb, ki bi mogel sovjete prisiliti k pogajanjem. V Washingtonu špekulirajo na velikanska obnovitvena dela, ki jih bo morala izvršiti po vojni Rusija in ki bi vezala Rusijo, da ne bi mogla konkurirati v boju za prvenstvo v svetovnem zračnem prometu. Na ta način bi ostala Anglija kot edini konkurent, za katerega pa so v Washingtonu pripravljeni, da ga bodo mogli premagati.

Pri tem bodo zlasti izkoristili svoje terjatve proti Angliji, zlasti po zakonu o posoji in zakupu. Ko je Roosevelt izdal ta zakon, je računl s tem, da prejemniki ameriških dobav po tem zakonu ne bodo nikdar mogli v denarju plačati svojih dolgov. V Angliji so med tem to nevarnost tudi spoznali in sedaj se boje ameriških protiračunov. Kar se tiče ameriškega načrta za obvladanie svetovnega zračnega prometa, bodo Amerikanci najbrže zahtevali angleška zračna oporišča in tudi letališča. Zračni promet sam pa naj se po ameriškem mnenju uredi z mednarodnim dogovorom, ki bi zagotovil ameriškim letalom neomejeno pravico pristajanja in preletavanja vsakega ozemlja in ki bi določil

tudi stalne potniške in tovarne tarife. Takšno ureditev smatrajo vse ameriške družbe kot samo po sebi razumljivo in to mnenje podpira tudi mogočna ameriška letalska industrija. Ta industrija se je začela zlasti razvijati po l. 1937., največji razmah pa je dosegla po izbruhu vojne in danes je ena vodilnih ameriških industrij. Po ameriških podatkih so dosegli proizvodni te industrije v l. 1939. vrednost 255 milijonov dolarjev, l. 1940. pa že 544 milijonov dolarjev. Kapaciteta te industrije pa je narasla od letnih 500 do 600 letal tik pred izbruhom vojne v letu 1941/42. na mesečno 1000 do 1200 letal. Ta velika kapaciteta se mora v polnem obsegu izkoristiti in če se to ne bi moglo doseči, so vse velikanske investicije v to industrijo izgubljene, na stotisoče ljudi pa bi bilo brez posla. V tem je glavni vzrok, da hočejo Združene države Sev. Amerike doseči vodilno mesto v svetovnem zračnem prometu.

V zadnjem času se je pojavil še tretji konkurent, namreč Kanada, ki hoče na podlagi svoje zemljepisne lege doseči tudi nekaj vpliva pri ureditvi svetovnega zračnega prometa. Kanada je med vojno ne samo pomnožila število svojih letališč, temveč tudi ustanovila pomembno letalsko industrijo. Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King zahteva zato vključitev družbe Trans Canada Airlines v mednarodni zračni promet.

Usnjarstvo v Romuniji

V romunskem gospodarstvu ima usnjarstvo važno mesto, boriti se pa mora z raznimi ovirami in težavami ne samo zaradi vojne, temveč tudi zaradi pomanjkanja surovin, strokovnih moči in kreditov. Že v mirni dobi ni bilo lahko nabavljanje surovin za romunsko usnjarstvo. Doma pridobljene surove kože so krile samo 60% potrebnje, ostanek pa so morali uvažati. Ko je Romunija l. 1940. izgubila nekatere pokrajine, je bilo surovih kož še manj in se je z njimi krila potrebnja v usnjarstvu samo še za kakih 30%. V jeseni l. 1939. je bil ustanovljen urad za preskrbo s surovinami, spomladi l. 1941. pa se je ta ustanova spreminila v Urad za preskrbo in razdelitev usnjenih izdelkov (ORAP). Ta urad je prevzel v svoje skrbstvo in nadzorstvo vsa usnjarska podjetja dežele.

ORAP, ki je organ gospodarskega ministrstva, prevzema v vsej državi surove kože ter oskrbuje usnjarska podjetja z vsemi drugimi surovinami in pripomočki. Tako je bila z gubernijo Transnistrijo sklenjena pogodba, po kateri dobiva Romunija od transnistrske proizvodnje 70% govejih in 80% svinjskih kož. Pri blagovni izmenjavi med Nemčijo in Romunijo pa je bilo dogovorjeno, da se Rumuniji vračajo kože od izvožene goveje živine. Podobno je bilo dogovorjeno tudi z Italijo.

Letno poročilo ORAP kaže uspehe takih dogovorov in prizadevanj. Od l. 1941. do 1942. se je dvignila proizvodnja govejih kož za 26%, telečjih za 125%, svinjskih pa za 35%. Pri konjskih kožah je bil skromen povešek za 4%, proizvod-

nja kozjih kož pa se je znižala za 52%. Letos se je proizvodnja najvažnejših kož še nekoliko povečala, urad pa je uvedel tudi preskrbo ovčjih, zajčjih in pasjih kož. Tako se lahko reče, da se je preskrba romunskega usnjarstva s kožami v zadnjih dveh letih precejboljšala.

Druge težave so pa pri preskrbi s stroji. Pred vojno je znašala domača proizvodnja strojil komaj 20% potrebnje. Največ strojil so uvažali iz Anglije. Ko se je začela sedanja vojna, so skušali preprečiti uvoz nadomestiti s proizvodnjo domačih strojil in lani je ministrstvo za kmetijstvo odredilo zbiranje hrastove in smrekove skorje ter povodnih orehov. Ta naredba je povzročila, da se je v primerjavi z l. 1941. zbiranje hrastove skorje dvignilo za 28 odstotkov, smrekove skorje za 27%, povodnih orehov pa za 300%, kar je zelo koristilo proizvodnji domačih strojil. ORAP je uvoz strojil iz inozemstva lani obdržal na višini l. 1941.

V primerjavi z letom 1941. se je lani proizvodnja usnjenih izdelkov za civilno potrošnjo znižala pri podplatih za 22%, pri raznih vrstah usnja pa za 15 do 26% in ker delajo usnjarska podjetja predvsem za državo, ki plačuje naročila po izvršitvi, dočim je treba nabave surovin poravnati takoj, je nastala za usnjarsko industrijo nova težava — pomanjkanje kreditov.

»Südost-Echo« poroča, da cenijo strokovnjaki pri ORAP-u romunskemu usnjarstvu potrebne kredite na 4,1 milijarde lejev. Od tega pride na obratne kredite 2,8, na

preskrbovalne kredite pa 1,3 milijarde lejev. Preskrbovalni krediti so v milijonih preračunani takole:

	mil. lejev
za 3600 ton surovih kož	270
za ovčje kože	420
za uvoz 1500 ton strojil	360
za razne potrebščine	250

Skupaj 1300

To vsoto bi moral dobiti ORAP takoj na razpolago za plačilo najvažnejših naročil in pa tudi zaradi tega, da bi mogel financirati usnjarsko industrijo v onih treh mesecih, ki potečejo med zbiranjem in razdelitvijo surovih kož. Ker dela usnjarska industrija do 80% svoje kapacitete za državo, bi bilo tudi potrebno, da bi država vsaj 20% svojih naročil plačala takoj, ko so v tovarnah sprejeta v izvršitev. Usnjarski industriji v korist in pomoč je bila dana tudi pobuda, da bi se državna naročila poravnala takoj po izvršitvi brez običajne zamudne formalnosti prevzemanja.

Povečanje bolgarskega tobačnega pridelka

Letošnji bolgarski tobačni pridelok cenijo na 70 do 72 milijonov kg, dočim je dal lanski pridelok 59 milijonov kg. Tobačni nasadi so se letos povečali za 25%, dvignila pa se je tudi kakovost pridelka. Od lanskega pridelka je šlo okrog 10 milijonov kg za domačo potrošnjo, 49 milijonov kg pa za izvoz, od katerega prevzema Nemčija približno 37 milijonov kg, ostanek pa Švica, Francija, Švedska in Finska.

Bolgarski tobak se je, kakor smo že poročali, letos podražil za 60%. Kilogram tobaka je stal prej 112,26, zdaj pa stane 179,61 leva. Nemška tobačna industrija je bila pripravljena priznati podražitev iz Bolgarije uvoženega tobaka za 50%, a ker Bolgarija ni popustila za ostalih 10%, se je moralo za toliko podražiti blago, ki ga Bolgarija uvažuje v zamienjavo za tobak in ostalo svoje izvozne blago.

Povečanje tobačnega pridelka je za Bolgarijo zelo važno, ker pride na tobak skoraj polovica vrednosti vsega bolgarskega izvoza. »Donauzeitung« navaja, da je bil v letih 1938. in 1939. bolgarski tobačni izvoz več vreden, kakor vsi stroji, aparati, instrumenti, kovine in kovinski izdelki, ki so pri bolgarskem uvozu na prvem mestu.

Bolgarski tobačni izvoz so prej po večini financirale tuje banke in podjetja, ki so bolgarski tobak prevzemala, letos pa so to nalogo prevzeli domači denarni zavodi. Pridelovalcem tobaka in tobačnim tovarnam so bolgarski denarni zavodi letos izplačali že okrog 5 milijard levov in je tako plačana večina pridelka od leta 1942. V stari Bolgariji je nad 300.000 pridelovalcev tobaka, delavcev in uslužbencev bolgarske tobačne industrije pa je danes okrog 800.000.

Romunska-srbska železniška tarifa

Nova romunsko-srbska tarifa za železniški osebnih in blagovni promet je stopila 1. oktobra v veljavo. Uvedene so bile tudi povratne vozovnice. Cene so določene v nemških markah ter se pri romunskih državnih železnicah preračunavajo po uradnem tečaju. Začasno se izdajajo vozovnice samo v Stamovi, Moravici in Vršcu in tudi blago se sprejema samo na teh postajah.

Razglas pokrajinske uprave lastnikom tovornih avtomobilov

Naroča se ljubljanskim lastnikom tovornih avtomobilov, da v zaščito javnega interesa, zlasti prehrane prebivalstva, ne smejo brez predhodnega dovoljenja Urada za civilno motorizacijo izvrševati prevozov z njihovim tovornim avtomobilom izven vojaške zapore (bloka) mesta Ljubljane.

Dalje se naroča izvenljubljan- skim lastnikom tovornih avtomobilov, da v zaščito javnega interesa, zlasti prehrane prebivalstva, ne smejo brez predhodnega dovoljenja Urada za civilno motorizacijo izvrševati prevozov z njihovim tovornim avtomobilom iz 50 kilometrskega (polomer) kroga njihovega stalnega bivališča. Naročila od strani urada za civilno motorizacijo za prevoze v javnem interesu bodo dobivali vročene vsakokrat do najkasneje 16. ure.

Za strogo izvajanje teh odredb so osebno odgovorni lastniki tovornih avtomobilov ter bi prekršenje imelo za posledico kazni odno- snostno zaplembo vozila.

Tržaške mlekarice smejo zopet dostavljati mleko na dom

«Il Piccolo di Trieste» z dne 9. novembra objavlja:

Ravnateljstvo za prehrano je na željo tržaških potrošnikov preklicalo določbo, da morajo mlekarice oddajati mleko hladilnici Prehranjevalnega zavoda, ulica Pascoli 10. Obnovljeni so s tem stari predpisi in lahko odslej mlekarice zopet dostavljajo mleko na dom.

Seveda bodo morali potrošniki, ki so obnovili stike z dobavitelji, izvesti naročila za mesec december in sledeče mesece v rokih, ki bodo določeni v skladu s prejšnjimi predpisi.

Da se olajša prihajanje okoličan- kov, bo ravnateljstvo za prehrano poskrbelo za obnovitev prometnih zvez, ki so bile iz katerega koli vzroka prekinjene.

Razen tega je bilo sklenjeno, da bo pokrajinski urad zavoda za mleko živinorejo (ulica Pesce 4) poskrbel za obnovo propustnic v mesto. Okoličanke, ki imajo še veljavne propustnice, naj jih predložijo še preden postanejo neveljavne, omenjenemu uradu, dočim naj se one okoličanke, katerih propustnica je zapadla ali je sploh niso imele, obrnejo na župane svojih občin, ki bodo izposlovali izdajo oz. obnovitev teh propustnic.

eflo trikotaža
in pletenine

PERILO, BLUZE, SRAJCE ZA DAME IN GOSPODE V MAKO, SVILENEM IN VOLNENEM PREDIVU, JOPICE, PULOVERJI, SVITERJI, JERSEY-OBLEKE, MODNI, ŠPORTNI DRESI, PIJAME ITD.

F. KOS LJUBLJANA
Židovska ulica št. 5

Kultura opija v Vardarski dolini

Divji in kultivirani mak je razširjen skoraj po vsem svetu, go- spodarski pomen pa ima samo kultivirani mak. V nekaterih de- želah se goji mak samo zaradi pridobivanja njegovega semena, v drugih pa zaradi opija, ki se dobi iz maku. Zaradi opija se goji v Evropi mak samo na Bolgarskem, Turčiji in v zadnjem času v manjši meri tudi v Italiji in Franciji. V nekaterih evropskih državah kakor v Švedski, Norveški, Nizozemski, Belgiji, Nemčiji, Spaniji in Madžarski se niso obnesli poskusi, da bi se gojil mak zaradi opija. Mak iz teh dežel je vseboval pre- malo morfina.

Kot domovina maku velja evrop- sko Sredozemlje, od kjer so ga Grki razširili v Malo Azijo. Od tu se je razširil mak v ostalo Azijo in druge dele sveta. V prvi polo- vici 17. stoletja se je začel mak načrtno gojiti na Bolgarskem. Po- sebno ugodni pogoji za gojitev maku so v Vardarski dolini, kjer se sedaj pridobiva tudi največja količina opija. Posebno odlične kakovosti je mak iz okolice So- luna, ki je mnogo boljši kakor mak iz okolice Smirne. L. 1912. se je izvozilo samo iz solunskega okraja 112.000 ok opija. L. 1918. je bilo v Bolgarski Makedoniji ob- delano z makom 67.000 dekarjev zemlje, na kateri se je pridelalo 116.200 kg opija.

Po prvi svetovni vojni se je začel gojiti mak tudi v severni Bolgarski zaradi pridobivanja ma- kovega semena. Bolgarski opij je zaradi velike vsebine morfina zelo iskan. Dočim se uporablja opij na Kitajskem, v Indiji in Mali Aziji le kot mamilo, se uporablja na Bolgarskem pridobljeni opij samo

v zdravstvene namene. Opij, ki se kadil kot mamilo, se žanje večkrat in vršički makovih glavice se obre- žejo večkrat. S tem se zmanjša vsebina alkaloidov in smolnatih snovi. Bolgarski mak pa se obreže samo enkrat. Morfina ima bolgar- ski mak v Velesu 14 do 14,5%, v Negotinu 15,5 do 15,8%, v Skop- lju 13%, v Gradskem 14%, turški mak pa ima samo 9 do 11,5 od- stotka morfina.

Potreba opija stalno narašča. To dragoceno sredstvo za anestizijo se uporablja v vseh kulturnih de- želah sveta. Sedaj v vojni je seveda njegova uporaba še močno nara- sla. Opij more dolgo ležati v skladiščih, ne da bi se spremenil. Če dolgo leži, se zmanjša njegova vlažnost, kar povečuje njegovo vrednost. Proizvajalci to vedo in zato shranijo opij v letih, ko ima slabo ceno. Tudi 15 let hranijo opij v skladiščih. Velika prednost opija je tudi v tem, ker je nje- gov obseg majhen in je zato nje- gov transport lahek.

Mak daje mnogo večji donos ko druge agrarne kulture. Kultura maku je intenzivna in zahteva zato mnogo delovnih sil. Cena morfij- ske enote je bila v l. 1937. 60 le- vov, l. 1938. 48, l. 1939. 48, l. 1940. 96, l. 1941. 90, l. 1942. 120 do 150 levov.

Od l. 1941. je trgovina z opijem monopol žitne direktorije. Bolgar- ska opijska proizvodnja znatno prekaša domačo potrošnjo, da ostajajo velike količine za izvoz. Po petletki kmetijskega minist- rstva naj bi se z makom obdelana površina povečala na 90.000 de- karjev. Po sedanjih cenah bi dal opij dohodek v višini 360 milijon- nov levov.

Anglo-ameriška nasprotja glede pomorskega prometa

Predsednik ameriške organiza- cije »War Shipping Administra- tion« admiral Land je nedavno iz- javil, da hočejo Združene države Sev. Amerike postati država z mo- čno mornarico, in sicer z ali pa tudi brez sodelovanja Velike Bri- tanijske. Med angleškimi brodarji je napravila ta izjava velik vtis, ven- dar pa dejansko ni posebno pre- senetila. Britanski brodarji so namreč že davno vedeli, kako je

glede pomorskega sodelovanja z USA in jim ni bilo treba čakati na izjavo admirala Landa. Iz po- morskega poola, za katerega se je razvila nekoč tako velika propa- ganda, je že davno nastalo raz- merje, ki se more označiti kot la- tentna napetost. Pod ostrim nad- zorstvom obeh vlad pa se ta na- petost kar najskrbneje prikriva.

čepav se ni moglo preprečiti, da bi tu in tam nastajale posebne or- ganizacije, ki naj bi uveljavile že porojene ali nove zahteve glede pomorske nadvlade za bodočnost.

Izjava admirala Landa je v skladi- du z vladajočim mnenjem v USA, da so namreč Združene države Se- verne Amerike poklicane prisvojiti si največjo veljavo na morjih in da morajo v ta namen zgraditi naj- večjo trgovinsko mornarico. Iz istega nagiba je nastal tudi dogo- vor, da v bodočnosti grade Zdru- žene države predvsem trgovinske ladje, Anglija pa vojne ladje. Če bi Anglija temu geslu sledila ali še sledila, potem bi prostovoljno resignirala na svojo staro pozicijo vodilne pomorske države v korist USA. Na to pa angleški brodarji niti ne mislijo. Sicer so že mnogo izgubili, svoje stare zahteve po svoj pomorski nadvladi počejo opustiti. Zato tudi niso sledili temu dogovoru glede graditve ladij. Nasprotno so pred kratkim začeli tudi v Angliji delati nove hitre to- vorne ladje po tovarniških meto- dah v USA. Ta razvoj je zaenkrat še v začetnem razvoju. Nekateri britanski strokovnjaki, ki še dvo- mijo, da bi ta prizadevanja imela dobre uspehe, predlagajo zato čim prej anglo-ameriško konferen- co o pomorski plovidbi. Ta konfe- renca naj bi rešila vsa sporna vprašanja. Ta predlog pa ni našel v Združenih državah nobenega od- meva, razen če bi se smatrala iz- java admirala Landa kot odgovor. Na vsak način pa bi hoteli v An- gliji vedeti, pri čem da so in bi zato želeli, da bi se mogli z Ame- rikanci odkrito pogovoriti. »Deut- sche Allgemeine Zeitung«, ki piše o tem nesoglasju, zaključuje svoja izvajanja z naslednjo pripombo: V Angliji se sicer tolažijo, da se ni bati nobenega večjega presene- čenja, da pa je to tipična reakcija slabjšega, ki ne vidi nič presenet- ljivega v tem, če ga močnejši pri- tisne k steni.

že v 24 urah harva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlioka srajce. ovratnike in manšete. Pere, suši. monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Gospodarske vesti

Po sklepu generalnega ravnatelja stva italijanskega monopola bo Italiji s 1. decembrom racionalna potrošnja soli. Na živilsko nakas- nico bo vsakdo dobil eno četrtnsko kilograma soli.

Beograjska mestna občina je pri- čela s pomočjo državne uprave razširjati savsko in donavsko pri- stanjske. Obe pristanišči se bosta razširila za dva kilometra.

Indeks za cene v veletrgovini na Madžarskem (1929 = 100) je zna- šal po podatkih madžarskega sta- tističnega urada koncem junija 1943 214,1, koncem avgusta 1943 222,2, koncem junija 1943 pa 175,4. Indeks življenjskih stroškov se je izračunal vključno za stanovanjsko najemnino za konec avgusta na 200,5, za konec junija pa na 196,1.

Po uvedbi obvezne gojitve olj- nih rastlin se je na Madžarskem površina s koruzo posejana zemlja zmanjšala. Nekateri strokovnjaki cenijo količine maščobe, ki se dobi iz koruze z gojitvijo svinj na 14 do 182 kg za katastralni joh, do čim se dobi od enega katastral- nega joha sončnic samo 139 kg maščob. Drugi strokovnjaki pa me- nijo, da se dobi od sončnic več maščob, da je torej še nerešen vprašanje, ali se bolj splača gojiti sončnice ali pa rediti svinje.

Predsednik slovaškega najvišjega urada za oskrbo je poostil določb o štedenju električnega toka. Raz- svetljava izloženih oken je pre- povedana. Kavarne in drugi javni obrati morajo znižati potrošnje toka za 50 odstotkov. Električni motorji z več ko 500 vatil smejo obratovati samo v določenih urah. Nakup in prodaja električnih ku- rilnih priprav sta prepovedana.

Na Slovaškem so uvedli posebn- vojni dodatni davek na alkoholn- pijače. Za žganje znaša ta doda- tek 12 Ks za hektolitrsko stopnjo za vino pa 3 Ks od litra. Isti do- datek se pobira tudi od sadnega vina, od sadnega mošta pa sam- 1,50 Ks. Za penca vina je določen dodatki na 8 do 35 Ks od stekle- nice. Vojni dodatek za pivo znaša 0,80 Ks za liter.

Obdajenje inozemcev s posebnim vojnim davkom je bilo v Romuni- odloženo, dokler ni zunanje min- istrstvo pregledalo vse pravice ran- nih inozemcev glede davkov. P- pregledu mednarodnih pogodb ministrstvo ugotovilo, da so opr- šeni vojnega davka samo drža- ljeni Švedske, Spanije, Francije, Grčije in Protektorata. Vsi drugi državljani pa morajo plačevati pose- bni vojni davek.

Romunsko finančno ministrstvo je povečalo državno trošarino v- sladkor od 44 na 54 levov za K. Zaradi tega so bile cene za sladko- na novo določene ter so bile p- bližno za 25 odstotkov zvišane.

Bolgarsko kmetijsko ministrstvo je objavilo, da bo zaradi zboljš- nja ovčje pasme uvozilo iz Nemč- 5000 plemenskih merino ovc.

Bolgarski trgovinski minister d- Vazov je izjavil, da bolgarski romunska trgovinska pogajanja dobro napredujejo in da je bil nekaterih vprašanjih že dosežen sporazum. Tako bo Romunija p- večala svoje petrolejske doba- Bolgarski.

V prvih devetih mesecih letošnj- ga leta je izvozila Bolgarska zdi- vilnih rastlin v vrednosti 270 mi- jonov levov. Od te vsote se je m- ralo pol odstotka oddati Kmetijs- in zadržni banki, ki je vzdrževa- poseben zavod za proučevanje zdi- vilnih rastlin.

Trgovino v Gorici

v centru, prodam ali zamenjam za hišo v Ljubljani. Večinoma staro blago (perilo, tkanine, štofi). Koncesija za manufak- turo, konfekcijo in galanterijo. Naslov v upravi »Trg. lista«.

ŠPECIALNA TRGOVINA OTROŠKIH POTREBŠČIN

piciban

A. ENGELMAN
LJUBLJANA, Tavčarjeva 3

OPREME ZA NOVOROJENČKE * OTROŠKA KONFEKCIJA
PLAŠČKI * IGRAČE * ZIBELKE * POSTELJICE * VOZIČKI
DARILA ZA NOVOROJENČKE * PLETI * VOLNENA PREGRINJALA

Trgovina s čevlji **Wagner - Šolar** Pred škofljo

OKVIRJE izdeluje specialist **KLEIN**
Wolfova 4

Ljubljana

umi

Gradišče

tovarna bonbonov in peciva

JOS. L. ŠILIH SLOVENIA TRANSPORT LJUBLJANA
Zastopstva in korespondenti v vseh industrijskih in trgovskih centrih. — Redni vagoni in zbirni promet.